

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 16. oktobra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 123.

K trgovskim pogajanjem z Avstrijo.

Trgovska pogajanja z Avstrijo se vršijo s sumljivo naglico. Splošno se domneva, da bodo do konca tega meseca že končana. Na sodelovanje pri pogajanjih so bili iz Slovenije poklicani le agrarci, prezrlo se je pa za stopnike ostalih gospodarskih krogov, dasi je Avstrija s pomočjo svoje stare in vpeljane industrije specijelno industrijski in obrtniški podjetnosti v Sloveniji najjačji in najopasnejši konkurent. Za gospodarske razmere v Sloveniji je trgovska pogodba z Avstrijo najodločilnejšega pomena.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani se je na zadnji seji združenih odsekov bavila s trgovskimi pogajanjimi z Avstrijo in stavila zahtevo, da se ne dovoli svobodnega naseljevanja Avstrijcev v naši državi v neomejenem številu, kakor se je koncediralo v konzularni pogodbi z Italijo, marveč naj bi se ta koncesija vezala na določene predpogoje in z izvršilnimi predpisi otežila v toliko, da bi se pritok inozemskih obrtnikov in trgovcev v eksponirane kraje v Sloveniji omejil na enako izmero, kakor se bodo naši državljani naseljevali na teritoriju avstrijske republike.

Zbornica je na ta sklep združenih odsekov v zadnjem času ponovno opozorila merodajna ministrstva in jih ob tej priliki še posebej opozorila, da ležijo centri avstrijske železarske industrije v pasu med Gradcem in Mürrzuschlagnem le neznatno oddaljene od naše meje ter so v prometu s Slavonijo in Vojvodino ter Srbijo v ugodnejšem položaju, kakor pa domača železarska industrija.

Graz—Špilje meja—Maribor 47 km + 18 = 65 km; Bruck—Špilje meja—Maribor 100 km + 18 = 118 km; Mürrzuschlagn—Špilje meja—Maribor 144 km + 18 = 162 km; medtem ko znaša razdalja Guštanj—Maribor 73 kilom.; Jesenice—Maribor pa 221 km in se poleg tega tarifa v Ljubljani lomi, kakor se lomi za avstrijsko konkurenco pri državni meji Št. Ilj—Spielfeld.

Celo v Celju ni položaj, kar se razdalje tiče, za domačo železarsko industrijo ugodnejši, ker znaša razdalja Graz—Celje 122 km, medtem ko znaša razdalja Guštanj—Ravne—Celje 130 kilom. in Jesenice—Celje 134 km, tako, da je avstrijska industrija v železniškem tarifnem oziru v vseh glavnih krajih mariborske oblasti v ugodnejšem položaju, ali vsaj v enakem kot domača železarska industrija in bi bila vsaka tudi najmanjša koncesija, ki bi se dala, v tem pogledu močni avstrijski industriji, za domača podjetja usodepolnega pomena.

Mnogo težje pa je naše konkurenčno razmerje z Avstrijo v vzhodnih delih naše države, ker znaša razdalja Wien—Subotica preko Budapesta 451 kilom., medtem ko znaša razdalja Ljubljana—Subotica 545 km; razdalja Wien—Beograd znaša 627 km, a Jesenice—Beograd 640 km.

Popust, ki bi se dovolil katerikoli izmed avstrijskih konkurenčnih industrij v pogodbeni specijalni carinski tarifi, bi odločil konkurenco po celi Srbiji in Vojvodini v prilog avstrijske industrije, ki je dosedaj vsled nezadostne carinske zaščite s svojimi izdelki preplavljala naša domača tržišča. To velja ne samo za težko železno industrijo, marveč tudi za industrijo železnih izdelkov, kakor so na primer podjetja za izdelavo orodja, kos in srpov, stavbenega ključavnčarstva itd. V enaki meri velja to tudi

Pogajanja v Benetkah.

V historični dvorani beneške prefektore, v palači »Corno«, se vršijo izza 9. t. m. pogajanja med delegati Jugoslavije in Italije v svrhu sklenitve sporazumov o važnih gospodarskih in političnih vprašanjih, katere je pustila rimska, pa tudi zadnja med Jugoslavijo in Italijo v Beogradu sklenjena trgovinska pogodba, še odprta.

Vsi italijanski listi posvečajo razvoju pogajanj izredno pozornost, pripisujejo jim izredno gospodarsko in politično važnost. Osobito poudarjajo, da je način rešitve teh vprašanj velike politične važnosti, kajti vsa vprašanja, ki se imajo rešiti na konferenci, bi se mogla rešiti tudi navadnim diplomatičnim potom, toda da so želje obeh vlad, da se ta vprašanja hitreje rešijo potom neposrednih pogajanj na konferenci. Iz člankov, ki jih tozadevno priobčujejo italijanski listi, je pa tudi razvidno, da bo šlo na konferenci predvsem in mogoče izključno samo za vprašanje Reke in Zadra. Tema dvema mestoma, ki bijeta, odrezana od svojega naravnega zaledja, obupen boj za obstanek, naj bi sedaj pomagala Jugoslavija! To se naj predvsem doseže na konferenci. Italijani tega ne skrivajo, povedali so to jasno zadnje dni v raznih apelih na italijansko delegacijo, ki je določena, da vodi pregovore z našo delegacijo v Benetkah.

Naj bo tu naveden samo kratek odlomek iz članka, ki ga je priobčil prof. E. Susmel iz Reke v tržaškem »Piccolu« in ki med drugim pravi: »Reka je mesto, ki umira. Niso pa več politične strasti, ki jo mučijo, marveč žalost, ker vidi, da jo vsi prepuščajo usodi pogube in smrti. Niso to fraze, ampak ugotovitev gole, krute in bolestne resnice. Reka ne dela in ne pridobiva že deset let. V teh desetih letih gospodarskega odpora in političnih bojov so se izčrpali vsi prihranki, vsi kapitali, javni in zasebni. V takih razmerah je prišla aneksija Reke. Zdelo se je, da ta srečni dan prinese novo ureditev razmer za bodočnost Reke. Toda ta nada se ni uresničila. Položaj, ki je nastal po določitvi mej, pomeni nesrečo. Prepustitev luke Baroš Jugoslaviji pomeni popolno pogubo reške trgovine, to je: smrt Reke! Če pa je že bila ta odstopitev zahteva mednarodnega značaja, je bila iz nacionalnih ozirov dolžnost države, da bi storila potrebno, da bi mogla Reka nadaljevati svoje življenje. To že vsled dejstva, ker je pridobitev Reke rešila kompleks državnih interesov na Jadranu ter je zagotovila celokupnost našega jadranskega gospodarstva — brez škode za Benetke, brez nevarnosti za Trst. Zato naj bi ne smeli prepustiti Reke sami sebi, marveč bi bili morali poskrbeti za trdnost nje gospodarskega življenja, da bi se mogla upirati gospodarskemu pritisku, ki ga Jugoslavija pripravlja proti krhkemu odporu reškega mesta. Prišlo pa je v malo mesecih tako, da se ves blagovni in potniški promet hrvatskih otokov in Dalmacije usmerja v luko Baroš. Po-

za papirno, usnjarsko, čevlarsko, kemično in finalno-tekstilno industrijo, katerih izdelki tarifirajo v naši blagovni tarifi po najvišjih razredih.

Zbornica je iz teh razlogov naprosila centralno vlado, da pri razpravi splošnega dela trgovske pogodbe, kakor tudi pri sklepanju specijalne tarife upošteva navedena dejstva, da se ne dovoli koncesije, ki bi se otežavale položaj naši domači industriji.

sledica tega sta najhitrejši trgovski razvoj Sušaka in občutno padanje dela na Reki.

Nato očita prof. Susmel italijanski vladi, da je ta preklcala že dovoljene koncesije industriji, da je izdala dekret glede izmenjave avstroogrskih kron, s katerim se dela razlika v postopanju napram Rečanom in prebivalcem Julijske Benečije; tudi očita, da nosi krivdo nad pešanjem Reke italijanska birokracija, češ da Mussolini izdaja ukaze in nalaga ukrepe, ki so v prilog Reki, ki pa niti ne dospejo na Reko.

Jadranska tarifa, pravi prof. Susmel, se smatra kot pravo sredstvo, ki bi moglo vzpostaviti trgovsko življenje na Reki. Italija je zahtevala jadransko tarifo tudi za Reko, toda Jugoslavija jo odreka in jo koncedira izključno za Sušak. Še točneje, Jugoslavija jo koncedira vsem jadranskim pristaniščem, bodisi italijanskim ali hrvatskim, — z izjemo Reke. Zakaj? Ker, pravi prof. Susmel, noče, da bi se povzdignila Reka na račun Sušaka. Odreka Reki naravne hrane, potrebne za njeno eksistenco, da jo da Sušaku. Da skuša Jugoslavija pomagati Sušaku proti Reki, je dobro in ima zato polno pravo, da pa se Italija prilagodi sprejeti ta diabolčni načrt gospodarskega oropanja, ni razumljivo, ako spada razumnost še med dobre lastnosti Rima. Vzeti Reki življenski del pristanišča in morja, nadaljuje prof. Susmel, začrtati mejo v sredi med hišami, vseliti stoletnega neprijatelja v svojo hišo, pred trge in gledališča, npr. priti ga na svoja tržišča in palače, je že skrajno težko. Tako prof. Susmel. Enake pozive so objavili tudi drugi listi in iz predmetov, ki se bodo, so-deč po italijanskih izjavah, razpravljali na beneški konferenci, mora biti vsakemu, kdor pozna važnost prometnih vprašanj, vprašanj železniških tarif, pristaniških, skladiščnih pristojbin itd., jasno, da gre na konferenci samo za zadnje boje v jadranskem vprašanju, za realizacijo italijanskega načrta, da nam popolnoma zapre pot na Jadran, katerega bi se naj mogli posluževati samo s posredstvom Italije.

Reka in Zader umirata in mi naj jima pomagamo, tudi ako gre to na škodo naših pristanišč! Ako si skušamo za silo urediti zvezo z morjem potom Sušaka, ako izkušamo napraviti naše izhode na morje dostopne za našo trgovino, naj bi nas na tem delu mogla Italija iz ozirov do Reke ovirati?

Prof. Susmel, ki je spadal med prvoboritelje za »osvoboditev« in aneksijo Reke po Italiji, ni tedaj vedel, kaj preti Reki brez zaledja? Čudno je to za takega poznavalca razmer na Reki, kakor je tudi skrajno nerodno, da nas v članku, v katerem zahteva pomoči od Jugoslavije, imenuje stoletnim neprijateljem.

Ponavljamo zopet, kar smo na tem mestu že opetovano izjavili, da je naša iskrena želja, da bi se vsa sporna vprašanja, ki še obstojajo med Jugoslavijo in Italijo, rešila čimprej in da se vzpostavijo med obema sosednjima državama najboljši gospodarski stiki, ki naj slonijo na dobrem sporazumu in iskrenem prijateljstvu, vendar ne bomo mogli nikdar odobravati katere-sibodi koncesije, ki bi šle na račun naše, že itak z največjimi težkočami boreče se trgovine in industrije. Jugoslavija je izza prevrata pri vseh pogajanjih z Italijo pokazala dovolj koncilijantnosti, popustljivosti in dobre volje, koncesij in žrtev, tako političnih, kakor tudi gospodarskih je bilo že dovolj in še preveč! Pritisk z italijanske strani na naše delegate bo velik, ven-

dar pa pričakujemo, da bodo le-ti v polnem razumevanju najvitalnejših interesov našega gospodarstva odločno zavrnili vsako, tudi še tako neznatno novo koncesijo, ki bi mogla naši trgovini zapirati pota do jugoslovenskih pristanišč na Jadranu!

Načrt stanovanjskega zakona.

Ker izgubi dosedanji stanovanjski zakon izza 31. decembra 1924 svojo veljavo, je minister za socialno politiko izdelal načrt novega zakona, ki ga je te dni predložil ministrskemu svetu v razpravo.

Novi stanovanjski zakon naj stopi s 1. januarjem v veljavo ter se naj po načrtu ministra za socialno politiko glasi tako-le:

I. DEL.

Čl. 1. Od 1. januarja 1925 so v starih poslopih stanovanja najemnikov neodpovedljiva. Isto pravico uživajo tudi kulturne, humane in obče koristne javne ustanove, ki ne delujejo za dobiček, kakor tudi mali trgovci in obrtniki v poslovnih lokalih, ki jih imajo v najemu.

Čl. 2. Izvzeta so od vseh omejitev po tem zakonu: 1. nova poslopja; 2. poslovni lokali, v kolikor niso predvideni v čl. 1.; 3. državna in samoupravna poslopja; 4. poslopja verskih ustanov, ki so potrebna za opravljanje verskega kulta priznanih ver in za stanovanje njihovih službenikov; 5. poslopja, ki se smatrajo za umetniško-zgodovinske spomenike, ali pa vsebujejo in čuvajo take stvari; 6. poslopja splošno koristnih ustanov, ki ne delujejo za dobiček, v kolikor so stvarno potrebna za lastno uporabo. Kot nova poslopja se smatrajo ona, ki so naznačena v stanovanjskem zakonu z dne 30. decembra 1921. odnosno v pravilniku z dne 8. aprila 1921. in 21. maja 1921.

Čl. 3. Najemnine stanovanj se odredjajo v iznosu osnovnih — predvojnih cen, pomnoženih 15 kratno. Izjeme so dopuščene samo v slučajih, ki jih predvideva čl. 4. in 5. Osnovna cena je ona, ki se je plačala v juliju 1914. V onih delih kraljevine, kjer se je pred vojno najemnina plačevala v kronah, se bo osnovna cena računala za polovico tega iznosa, izražene-ga v dinarjih. (N. pr. 100 K izza pred vojne se računa za 50 Din. Op. ur.) Za poslovne prostore, naznačene v čl. 1., bodo višino v spornih slučajih odredjala sodišča, ki se obrazujejo pri oblastvih naznačenih v čl. 14.

Čl. 4. Kadar gre za vojne vdove, invalide, obojitelje padlih, upokojeencev, državne uradnike in nameščence, častnike, delavce, novinarje, privatne nameščence, umetnike, kakor sploh za ekonomsko splošno slabše, se bo osnovna cena pomnožila osemkrat. V kolikor poedine navedenih oseb prejemajo izjemoma večje stalne dohodke, se osnovna najemnina pomnoži 10 krat; ako pa take osebe stopijo v vrsto ekonomsko močnejših, velja jo odredbe čl. 3. in čl. 4.

Čl. 5. Ako ekonomsko močni zakupniki stanujejo pri slabših lastnikih, osobito pri invalidih, vojnih vdovah, obojiteljih padlih, uradnikih in upokojeenceh brez drugih dohodkov, se bo osnovna najemnina izjemoma pomnožila 20 kratno. Najemnikom, katerih letni dohodki znašajo preko 200.000 Din, oziroma onim, ki razpolagajo z imovino 200.000 Din, kakor tudi onim, ki imajo lastne nove hiše, se dopušča svobodno dogovarjanje najemnine.

Čl. 6. V slučajih, da cene gredo preko višine, ki jo določa ta zakon, se ne morejo pomanjšati brez pristanka hišnega lastnika, izvemši slučaje predvidene v čl. 7.

Čl. 7. Ako je stanovanje delno neuporabno, ali pa izpostavljeno kvaru, da ga najemnik ne more v celoti izkoristiti, ali pa mu je radi kvara ogrožen način stanovanja, a lastnik noče izvršiti najpotrebnejših popravil, se najemnina zmanjša v razmerju z neuporabnostjo stanovanja.

Čl. 8. Hišni lastnik lahko stanovanje odpove samo v nastopnih slučajih:

a) Ako mu je stanovanje neobhodno potrebno zase in sedaj stanuje kot najemnik ali podnajemnik v tujem stanovanju, pa naj si se to nahaja tudi v lastni ali tuji hiši, ali pa ako so mu poslovni lokali neobhodno potrebni za obrt;

b) ako vsekakor mora staro poslopje porušiti, da se zgradi novo, ki mora biti dvakrat večje od starega;

c) ako najemnik ne plača najemnine dva meseca zapored;

d) ako najemnik izkorišča najeto stanovanje proti namenu ali pa ga hote ali pa iz ponovne grobe malomarnosti kviri v očitno škodo lastnikovo.

V slučajih, predvidenih pod a) in b) iznaša rok za izselitev mesec dni, pod c) in d) pa 15 dni, računajoč te roke v vseh slučajih od dneva, ko je rešitev postala izvršena.

Ako je lastnik dotično hišo kupil po 1. novembru 1918, se rok za izselitev najemnika odreja na poldrugo leto, računajoč od dneva pravomočnosti rešitve.

Stanovniške odpovedi po točki a) tega člena se bodo predvsem izvrševale napram ekonomsko jačjemu med najemniki, ako je v lastnikovi hiši več stanovanj.

Čl. 9. Pri mešanih najemih, kjer je stanovanje vezano s poslovnimi lokali in obratno, se bo upošteval pretežnejši značaj najetih lokalov.

Čl. 10. Zabranijuje se preurejanje stanovanj v poslovne lokale.

Čl. 11. Nihče ne more istočasno imeti dveh stanovanj.

Čl. 12. Zamenjava stanovanj je dovoljena.

Čl. 13. Z vsemi izpraznjenimi stanovanji kakor tudi s stanovanji onih oseb, čiji letni dohodki iznašajo preko 300.000 dinarjev ali pa imovina v vrednosti 3 milijone Din, razpolaga pristojna oblast in jih dodeli:

a) državnim in samoupravnim uradnikom ter častnikom, ki nimajo stanovanja;

b) osebam, ki se selijo po čl. 8. točka a) in b);

c) uradnikom (častnikom), ki sedaj stanujejo v povsem nehygienjskih stanovanjih.

Izvrsta so od dodelitve izpraznjenega stanovanja v poslopih, ki služijo: 1. za vmeščenje humanih in kulturnih ustanov; 2. stanovanja v muslimanskih hišah, ki nimajo popolnoma ločenih vhodov; 3. stanovanja v kopališčih in zdraviliščih, namenjena za bolnike in obiskovalce; 4. stanovanja v poslopih industrijskih, trgovskih in prometnih podjetij, kakor tudi splošno koristnih zadrug, namenjenih za prebivanje nameštencev.

Čl. 14. Za reševanje zadev po tem zakonu so pristojne na ozemlju prejšnje kraljevine Srbije in Crne gore občine, v ostalem delu kraljevine pa upravne oblasti prve stopnje. Za odpovedi v teh pokrajinah so pristojna redna sodišča. Pritožbe na rešitve navedenih oblasti rešujejo stanovniška razsodišča, ki se bodo v to svrhu obrazovala pri velikih županstvih, katerih ukrepi so izvršni. Podrobnejše odredbe o sestavi navedenih oblasti, o postopku in njihovi kompetenci bo minister socialne politike predpisal s pravilnikom.

Čl. 15. Dosedanje stanovniške oblasti bodo izročile nedovršene zadeve novim oblastim, ki jih bodo rešile po tem zakonu. Nedovršene zadeve glede višine najemnin do 1. januarja 1925. bodo reševale pristojne oblasti po predpisih, ki veljajo dotlej.

Čl. 16. Kršitve poedinih določb tega zakona in pravilnika se bodo kaznovale z denarno globo do 50.000 Din. Višino kazni za poedine kršitve, kakor tudi oblast, ki jih bo izrekala, predpiše pravilnik.

Čl. 17. Minister socialne politike bo predpisal pravilnik s podrobnejšimi odredbami za izvršitev tega zakona.

II. DEL.

Čl. 18. V svrhu poboljšanja stanovanjskih razmer in posebno za zidanje malih stanovanj bo minister socialne politike oživil: a) odredbe o fondu za zidanje malih stanovanjskih hiš s tem, da bo finančni minister vsako leto v to svrhu stavil v proračun postavko najmanj 5 milijonov dinarjev; b) odredbe o malih ljudskih stanovanjih in njihovi zidavi; c) odredbe o nadzorstvu stanovanj vobče, starih enako kot novih poslopij, ki jih morajo vzdrževati občine; d) odredbe o zadrugah, humanih in sličnih društvih, ki delujejo za zidanje malih stanovanj; e) odredbe o načinu uporabljanja poslopij, ki služijo za stanovanja ali prenočišča; f) odredbe o dolžnostih mestnih občin glede podpiranja zidave malih stanovanj in o organizaciji komunalne službe za stanovniške potrebe v obče; g) odredbe o konstruktivnih in tehničnih olajšavah za mala stanovanja v sporazumu z ministrom za zgradbe; h) odredbe o olajšavah za transport stavbnega materiala na kopnem in na vodi v sporazumu s prometnim ministrom. Odredbe o olajšavah za dobavljanje surovega materiala, potrebnega za zidavo malih stanovanj v sporazumu z ministrom za šume in rude.

V navedene svrhe se bo pri ministru za socialno politiko osnovalo stanovniško ravnateljstvo, ki bo imelo dolžnost, da rešuje stanovniška in gradbeno vprašanja. Ravnateljstvo bo imelo dva oddelka: tehničnega in socialnega. Tehnični odelk bo pristojen za sodobno tehnično graditev stanovanj kakor tudi mest v mejah teh potreb. Socialni odelk bo vršil vsa ostala dela, ki jim je cilj zidanje malih ljudskih stanovanj in pa zboljševanje stanovniških pogojev v obče. Minister socialne politike bo takoj uvedel uredbo o organizaciji navedenega ravnateljstva sporazumno s finančnim ministrom.

Čl. 19. Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga podpiše kralj, obvezen pa postane s 1. januarjem 1925.

Iz davčne prakse.

(Važna razsodba celjskega upravnega sodišča.)

(Nadaljevanje.)

Na podlagi tega priziva je davčno oblastvo pozvalo davkoplačevalca, da predloži v določenem roku na vpogled vse poslovne knjige, zapiske, račune, izkaze, pogodbe, pobotnice itd., s pripombo, da bi se sicer sklepalo, da je svojo ponudbo umaknila. Davkoplačevalec se je temu pozivu odzval. V zapisniku, ki se je ob tej priliki sestavil, je navedeno, da se vpogled izvrši v svrhu dokaza, da so trditve davkoplačevalca glede višine blagovnega prometa resnične in pravilne.

Davkoplačevalec je predložil na vpogled blagajniško knjigo, izvlečke poštne hranilnice, glavno knjigo za dolžnike, dobavnice za blago, prodano na debelo in kopirno knjigo za izdane račune.

Po blagajniški knjigi ob tej priliki ugotovljeni promet je znašal pri špeceriji 290.020 kron in pri železnini 306.470 kron. Pravilni prenos dnevnih izkupičkov za špecerijo v blagajniško knjigo se je dokazal po kontrolnih blokih iz registrirane blagajne. Za promet z železno davkoplačevalec ni mogel pokazati kontrolnih blokov, ker jih je povodom poznejše selitve nekam založil. Ob vpogledu se je ugotovilo, da so se prejemki poštne hranilnice pravilno vknjiževali v blagajniško knjigo in da se je v glavno knjigo za dolžnike vpisovalo na debelo prodano blago na podlagi dobavnice in kopirne knjige. Pravilnost prenosa iz dobavnice in računov kopirne knjige se je ugotovila potom delnih poizkusov. Skupna vsota izdanih računov je znašala 242.423 K.

V zapisniku ni izrecno ugotovljeno, da bi se bilo stranko opozorilo na nedostatkost predloženih knjig in da bi se jo izrecno pozvalo, naj predloži še kakšne druge knjige ali knjižne pripomočke. Le koncem zapisnika ob priobčitvi končnega uspeha knjižnega vpogleda je davčno oblastvo utemeljilo brezuspešnost izvedenega vpogleda s tem, da davkoplačevalec ni predložil kontrolnih blokov za železnino, knjige o došlih računih, skla-

diščne knjige in inventure in bilance. Vsled tega se davčno oblastvo ni moglo uveriti, da je znašal promet in dobiček toliko, kolikor izkazujejo knjige.

Davkoplačevalec je na to utemeljitev izjavil, da nobeden trgovec ne vodi knjigovodstva, kakor ga zahteva davčno oblastvo, ker bi to preveč stalo, da pa je vpogled na vsak način dokazal, da so knjige vodene vestno in pošteno. Promet je ob vpogledu v poslovne knjige na vsak način dokazan in davčno oblastvo ne more trditi česa drugega.

Davčno oblastvo, oziroma cenilna komisija je priziv z vsemi spisi predložila v odločitev prizivni komisiji za dohodnino, ki je prizivu toliko ugodila, da je znižala dohodek iz trgovine na 120.000 K, v ostalem ga je pa zavrnila, češ da prizivnik ni ovrget priobčenih pomislekov in je vsled tega cenilna komisija določila davčno stopnjo po §§ 159.—171. zakona o osebnih davkih z zakonito uporabo priredbenih načel (§§ 209.—214. lc). Uporaba kontumačnih posledic § 213. zakona o osebnih davkih je utemeljena, dokaz z vpogledom v poslovne knjige se ni posrečil.

Proti tej odločbi je davkoplačevalec vložil tožbo na upravno sodišče v Celju in odločbo izpodbijal v treh točkah:

1. Vpogled v poslovne knjige je dokazal resnični promet in ovrget vse fiktivne številke, na katere se opira ocena cenilne komisije in odločba prizivne komisije. Zgrešeno je, če prizivna komisija ne uvažuje verodostojnosti knjig in jim odredka dokazilno moč edino le iz razloga, ker manjkajo kontrolni bloki in ker se ni predložila inventura in bilanca. Trgovec mora voditi knjige v redu, ni pa po nobenem zakonitem predpisu dolžan uvajati kontrolne bloke, ki so običajno v rabi samo v večjih trgovinah. Kontrolni bloki nimajo namena kontrolirati vpisov v knjige, nego samo uslužbenstvo, tako, da je vrednost takšnih blokov problematičnega pomena. Tudi inventura in bilanca ni sta s prometom v nikakršni zvezi, ker je njihov namen ugotoviti ne morda promet, nego le fiktivno premoženjsko stanje. Nikakor pa se ni ugotovilo, da bi knjige ne bile verodostojne, odnosno da se netrgovsko ali nepravilno vodijo.

2. Sklicevanje na § 213. nima zaradi tega nobene stvarne podlage in zakonite opore, ker se je davkoplačevalec odzval vsakemu pozivu in na vsako vprašanje tudi odgovoril.

3. Ni se izvedlo predlaganega dokaza po izvedencih o tem, da je čisti dobiček pri prodaji na drobno drugačen nego pri prodaji na debelo.

Prizivna komisija za dohodnino je na to tožbo odgovorila upravnemu sodišču, da je sicer cenilna komisija ugotovila dohodek na ta način, da je vzela od blagovnega prometa gotove odstotke, da pa je prizivna komisija odstopila od tega načina določanja dohodka in ocenila dohodek po lastnem prevdaru, za kar jo opravičuje § 222. zakona o osebnih davkih, ker je smatrali, da se ponudeni dokaz po vpogledu v poslovne knjige iz razlogov, kakor so bili tožniku priobčeni, ni posrečil. Glede kontrolnih listkov je tožnik sicer zatrjeval, da jih je založil, ni se pa odzval nadaljnji zahtevi, da predloži knjigo o došlih računih, skladiščno knjigo, inventuro in bilanco, ki je posebne važnosti. Povdarjati je treba, da je tožnik ponudil v prizivu vpogled samo v svojo blagajniško knjigo v svrhu dokaza prometa, kar je na sebi nepopolno, toda davčno oblastvo je odredilo vpogled v vse poslovne knjige z namenom, da dožene dohodek v smislu § 165. omenjenega zakona. Inventura in bilanca izražata ne samo premoženjsko stanje, nego napram zadnji bilanci tudi dobiček ali izgubo. Obseg knjig, v katere se ima vpogledati, določa § 222. in 276. oblastveni organ, ki izvrši vpogled. Nadalje je uporaba § 213. utemeljena, ker tožitelj

a) ni odgovoril na vprašanja in pozive v zadnjih dveh odstavkih pod točko 5. priobčenih pomislekov in

b) ker tudi ni reagiral na poziv, naj

se izjavi, zakaj ni predložil ostalih knjig, inventure in bilance. Izvedba dokaza po izvedencih glede čistega dohodka pri prodaji na debelo in pri prodaji na drobno je bila pa nepotrebna in brezpredmetna, ker bi moral že vpogled v poslovne knjige dokazati čisti dohodek.

Upravno sodišče v Celju je tožbi ugodilo in izpodbijani upravni akt zaradi nedostatnega postopanja upravnega oblastva razveljavilo.

(Dalje sledi.)

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Zakaj sem vse to tako podrobno navedel?

Da se bo videla razlika v postopanju in šolanju prometnih in komercialnih kandidatov.

Vzemimo slučaj (kakor je bil moj), da je abiturient sprejet v dispozijsko postajo, n. pr. Ljubljana gorenjski kolodvor, kjer je komercialna služba od prometne strogo ločena. Tak uradniški pripravnik vidi skladišča in z njimi zvezane komercialne urade samo prvi ali drugi dan po vstopu v službo, ko ga pelje gospod postajenačelnik ali drug uradnik tje, da ga predstavi komercialnim kolegum, potem pa do prometnega izpita nikdar več. Ko je napravil prometni izpit, mora takoj »vskočiti« v prometno turo in delati prometno službo (12 ur službe, 24 ur prosto). Pri izvrševanju te službe pa se mora še pripravljati za komercialni izpit. Postajenačelnik mu namreč izroči celo skladovnico instrukcij, katerih prejem mora pismeno potrditi, in — gotovo je. Postajenačelnik nima časa, da bi se z njim ukvarjal s komercialnimi predpisi, ker mu nadzorovanje prometne službe, razni administrativni in personalni posli vzamejo ves službeni čas, razen tega pa tudi ni več na višku komercialne vede, ker se je teh 10 ali 15 let, kar je zadnjikrat vršil komercialno službo, že vse (posebno tarife) že tolikokrat in tako temeljito spremenilo, da ni danes več »a jour«. Kandidatu priporoča, da naj hodi v prostem času v skladišče in ekspedit, da si tam ogleda službo in se pusti o tem in onem poučiti itd. Seveda je ta čas posetov v ekspeditu zelo pičlo odmerjen, ker zahteva naporena prometna služba, posebno nočna, tudi svojo mero počitka. Tako gre lahko na dan pred nočno službo dopoldne za štiri ure (popoldne mora iti spat, da se spočije za nočno službo), in po nočni službi popoldne za štiri ure (dopoldne je od nočne službe utrujen in se mora naspiti) v ekspedit, torej na teden dvakrat dopoldne in dvakrat popoldne, to je 16 ur na teden. Da se v tem času ne more veliko naučiti, je jasno, tolikomaj, ker tudi komercialni uradniki nimajo dosti časa zanj.

Srečen je ta kandidat, ako je slučajno zadosti uradnikov doma (da niso po substitucijah), da ga lahko pošlje načelnik za nekaj časa v ekspedit. Ali to največkrat ne traja dolgo časa, ker je prometni uradnik v postaji X zbolel, ali ima postajenačelnik v postaji Y 3 tedne dopusta itd. Naša postaja mora poslati substituta, in kandidat mora zopet v prometni ja-rem, ravno ko je začel komercialno službo nekoliko razumevati.

(Konec sledi.)

Industrija.

Položaj lesne industrije v Avstriji. Avstrijska uradna statistika, ki se peča s podatki o lesni industriji, navaja, da pripada izvoz lesa iz Avstrije naslednje: 55% pripada na Italijo, 30% na Francijo (preko Nemčije), 10% na Švico in približno 5% na Madžarsko. Ta izvoz se pa efektira po zelo nizkih cenah. Zbog visoke vrednosti francoskega franka so posli s Francijo zelo slabi; v Švici se mora boriti Avstrija z bavarsko konkurenco, ki producira bolj ceno in ki ima ugodnejše tarifne pogoje. Tudi švedsko konkurenco se čuti zelo neprijetno. Po-

Leg tega ni avstrijska produkcija vedno v stanu, da zadosti kvalitativnim zahtevam švicarske. Ker ni tudi notranji konzum zadovoljiv, so mnoge žage reducirale obratovanje, mnoge so pa z delom popolnoma prekinile. Eden izmed mnogih vzrokov redukcije produkcije je tudi 5% povišanje delavskih mezd. V tekočem letu se je izvozilo mnogo manj stavbnega lesa nego v prejšnjem letu. Lesna industrija tarnja in se pritožuje nad močno stagnacijo; tovarne za pohišvo stornirajo pogosto prejeto naročila.

Industrija avtomobilov na Francoskem. — Skoro nikjer avtomobilna industrija tako ne napreduje kot na Francoskem. Velike nacionalne tvrdke kot »Citroen«, »Renault«, »Delage«, »Pharmann«, dnevno povečavajo produkcijo. Tvornica »Citroen« dnevno proizvaja 800 avtomobilov, v teku enega leta pa se bo ta produkcija povečala na 500 avtomobilov dnevno. Če vzamemo, da ena največjih nemških tovarn »Mercedes« v Stuttgart - Untertürkheimu proizvaja dnevno 12 komadov, se vidi, kakšna velika razlika je med francosko in nemško industrijo avtomobilov. Produkcija avtomobilov na Francoskem je tako razvita, da ne bodo pretekla tri leta, ko bo imel vsak delavec svoj lasten avtomobil. Delavci, ki imajo dnevno 50 do 80 frankov plače, že kupujejo avtomobile. Danes se namreč na Francoskem dobi dober avtomobil za 10.000 frankov, in še to na obroke. Tovarne pa delajo na to, kako bi avtomobile pocenile in uvedle lažje odplačevanje od strani manj imovitih slojev.

Trgovina.

Trgovska agencija v Budimpešti. Ministrstvo trgovine in industrije je poverilo z vodstvom te agencije — o njeni ustanovi smo že poročali — g. Stefana Kovjanica, trgovca iz Osjeka. Agencija prične v doglednem času poslovati, čim se dovršijo pogajanja za ureditev naših gospodarskih odnosov z Ogrsko.

Prodaja starih železnih obrobov, kožnih odpadkov in odpadkov od jutene preje se bo vršila dne 27. oktobra t. l. pri upravi smodnišnice v Kamniku. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razvoj naše pomorske trgovine. Obalni promet v naših pomorskih pristaniščih je znašal l. 1921 3,152.000 ton, leta 1922 3,713.000 ton in l. 1923 3,837.000 ton blaga. Izvozilo se je l. 1921 322.000, l. 1922 1,231.000 in l. 1923 1,283.000 ton, uvozilo pa l. 1921 2,544.000 ton, l. 1922 6,905.000 ton in l. 1923 7,614.000 ton. Posamezna pristanišča so imela v l. 1923 naslednji promet: Bakar 581.000 ton, Bar 140.000 ton, Gruž 1,472.000 ton, Korčula 38.000 ton, Kotor 71.000 ton, Makarska 65.000 ton, Metković 1,231.000 ton, Senj 174.000 ton, Split 6,179.000 ton, Sušak 104.000 ton, Šibenik 1,561.000 ton in ostala pristanišča 1,124.000 ton.

Češkoslovaška indeksna številka za veletrgovino se je dne 1. septembra t. l. dvignila od 100 na 101,7.

Cene v češkoslovaški veletrgovini so se tekom meseca avgusta t. l. zvišale povprečno za 1,7%. Živila in krmila so se podražila povprečno za 2, industrijski izdelki pa za 1,3%. Uvoženo blago se je podražilo za 2,4%, domače blago pa za 1,7%.

Sladkorni kartel na Ogrskem. Ogrske sladkorne tovarne niso obnovile kartelne pogodbe, ki je potekla koncem septembra t. l. Posamezne tovarne popolnoma samostojno postopajo pri prodaji sladkorja. Vsled tega so se cene nekoliko znižale, vendar pa ne v taki meri, kakor v drugih državah.

Indeksne številke za veletrgovino v Rumuniji. Na podlagi cen dne 1. avgusta 1916, preračunjena indeksna številka veletrgovine v Bukarešti je znašala v mesecu septembru t. l. za 21 vrst živil 4187 napram 4155 v mesecu avgustu t. l.; za oblačila 4772 napram 4085 v avgustu t. l.; za druge važne potrebščine pa 2961 napram 3385 v avgustu t. l. Celotna indeksna številka se je torej od avgusta na september znižala od 4118 na 3973.

Zanimanje za uvoz krompirja in sadja v Nemčiji. Dve nemški tvrdki želita stopiti z našimi tvrdkami v zvezo v svrhu nabave krompirja in sadja za Nemčijo. Natančnejši naslov tvrdk je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na razpolago.

Obrt.

Podpore za obrtništvo. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani se je glede denarnih podpor za malo obrtništvo obrnila ponovno na Ministrstvo za trgovino in industrijo. Od Državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrtništva v Beogradu je prejela te dni odgovor, da pripadajoči iznos iz dohodkov Državne razredne loterije ni bil še dodeljen Ministrstvu trgovine in industrije. Ministrstvo, odnosno Zavod, bosta svoječasno objavila način porazdelitve dohodkov razredne loterije, ki so določeni za pospeševanje obrtništva in domače industrije. Zavod za pospeševanje industrije in obrtništva pa pripominja že sedaj, da je vsota, katero bi moralo dobiti to pot Ministrstvo trgovine in industrije, zelo majhna in da se ne bo s to vsoto moglo mnogo napraviti. Vsota, določena za pospeševanje obrtništva, znaša to pot okoli 270.000 Din za domačo in kmetijsko industrijo, a za podelitev kreditov obrtnikom samo 74.000 Din. Ako se vzame v obzir, da se morajo te vsote porazdeliti na celo državo, tedaj se vidi, kako neznatna so sredstva, določena za podpore maiemu obrtništvu.

Davki in takse.

Takse za pogodbe. Po odloku finančnega ministrstva se računajo takse za pogodbe med državo in osebjem, ki se sprejme v pogodbeno službo, po skupnem znesku celoletne plače ne glede na dobo enega, dveh ali več let sprejete službe.

Denarstvo.

Trgovina s srebrnim denarjem zopet dovoljena. Finančni minister je ukinitel prepoved trgovine s srebrnim denarjem dinarske, kronske in perserske veljave v tuzemskem prometu.

Sanacija tržaške »Banca Adriaticae«. Tržaška Jadranska banka, ki je pred dnevi zaprla svoje predale in ustavila izplačila, bo, kakor zatrjujejo italijanski listi, začela najbrže v kratkem zopet delovati. V toku so pogajanja za vpostavitev in sanacijo banke. Ker je bila glavna naloga te banke navezovanje in poglabitev stikov z našo državo, se pričakuje, da bo vlada sama pomogla banki do sanacije.

Primanjkljaj švicarskega proračuna. — Glasom provizoričnih kalkulacij znaša primanjkljaj proračuna zvezne republike Švice za 1925. l. 10,5 milijonov frankov.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpolniti Vaše zaloge »ZLATOPROG« mila točno in pravočasno!

Promet.

Prometna konferenca v Benetkah. Dne 15. t. m. se je otvorila v Benetkah prometna konferenca, kateri prisostvujejo delegati iz Jugoslavije, Italije, Avstrije in Madžarske. Konferenca bo razpravljala o raznih, predvsem tarifskih vprašanjih, ki se tičejo Južne železnice. Našo državo bo na konferenci zastopal g. R. Avramović iz saobračajnega ministrstva, poleg strokovnjakov za tarifska vprašanja gg. nač. A. Paniča in insp. Cugmusa. Dela te konference se bodo, kar se tiče naših vprašanj najbrže spojila z deli gospodarske konference, ki zboruje tam že izza 9. t. m. pod predsedništvom ministra g. Ribača.

Vprašanje prometne konvencije z Madžarsko. Pred dnevi so začela v Beogradu z delegati madžarske vlade pogajanja glede vicinalnih železnic. Vprašanje vicinalnih železnic je eno najvažnejših vprašanj našega obmejnega prometa, ki čaka že pet let na rešitev. Včeraj popoldne se je vršila pod predsedništvom g. dr. Ninka Perića seja plenuma jugoslovanske delegacije glede prometne konvencije in glede priprav za konvencijo o sekvestrih. Obe vprašanji prideta v skupno sejo z delegati madžarske, po njih vrnitvi iz Budimpešte.

Promet na naših rekah. Promet — uvoz, izvoz in prevoz — na Dravi pri Osjeku je znašal v mesecu septembru 21.000 ton ali za 1000 ton več nego v mesecu avgustu, a za 3000 ton manj nego v mesecu juliju.

Olajšave za prevoz sladkorja iz Madžarske na Reko. Za prevoz sladkorja v polnih vagonih tovornih in za količine najmanj 40.000 ton letno iz Madžarske na Reko, se je odobrilo za progo Drnje državna meja — Sušak državna meja — znižanje voznine za 30% normalne tarife državnih železnic SHS. Popust se bo izravnil s tem, da se bo vračala razlika na voznini. Omenjena količina se mora prevesti v času od 5. septembra 1924 do 31. avgusta 1925. leta. Pošiljalec mora biti samo ena oseba ali tvrdka. Celotni kvantum in pošiljave smejo biti naslovljene na razne prejemnike. Najdalje do 1. decembra 1925. leta je predložiti Direkciji državnih železnic v Zagrebu originalne tovarne liste izvršenih transportov z dokazom o nadaljnjem prevozu čez morje. Ako stopi do 31. avgusta 1925. leta v veljavo direktna tarifa med Madžarsko in Reko, v kateri bi bil gornji popust že uračunan, tedaj se bo ta olajšava priznala in obračunala za stvarno prevoženo količino sladkorja.

Izvoz in uvoz.

Poljske uvozne in izvozne omejitve. Poljska je prepovedala uvoz pastet, pastil s sladkorjem, konjaka, čokolade in kakaa s sladkorjem, marmelade, povičla iz sadja in jagod, slivovke in raznih žganj in vin, finega sira, ostrig, rakov, umetnih sladil in kozmetičnih sredstev. Izvažati pa je prepovedala temno nečisto mineralno olje in jajca (do 1. dec. 1924). Države, s katerimi ima Poljska trgovske pogodbe, smejo uvažati in izvažati omenjene predmete le v okvirju pogojenih kontingentov z dovoljenjem ministrstva trgovine in industrije.

Trgovski register.

Vpisale so se nastopne firme: Drago Znidaršič, trgovina z deželnimi pridelki in lesom v Celju; Alojz Ilgo, lesna industrija in trgovina v Fali; Josip Petrič, carinski posrednik v Gornji Radgoni; Franja Skolja, trgovina z mešanim blagom na Igu; Fany Patik, pletarska obrt in prodaja košarskih izdelkov ter suhe robe v Radovljici.

Izbrisala se je tvrdka Franc Pergdolt, trgovina z živino v Mariboru (trgovina se je opustila).

Razno.

Aktuelna ruska gospodarska vprašanja. »P. P.« prinaša zanimivo poročilo o poteku plenarne seje vseruskega centralnega odseka sedanega sovjetskega parlamenta. Na tej seji je poročal Sviderskij o letošnji žetvi, katero je označil kot »deloma slabšo«. Primerjal je katastrofalno letino 1921 z letošnjo ter ugotovil na podlagi zbranih podatkov, da je leta 1921 zadela slaba letina čez polovico, letos pa samo pčilo desetino obdelane zemlje, leta 1921 je bilo prizadetih 36, letos pa le 9 milijonov prebivalcev. Množina pridelanega žita je letos le za 3% manjša kakor lani. Zato se ni bati lakote, temveč gre le za vprašanje zaščite gospodarstva, dočim je šlo pred tremi leti za rešitev golega življenja. Pomoč države za nabavo semenja, cenejša moke in za melioracije znaša 70 milijonov rubljev. Krediti, ki jih je dala Kmetijska banka, so obvarovali pred prenatrženim klanjem. Sviderskij upa, da se za sponlad ni bati nikakih težkoč.

Rekordna žetev koruze. Po poročilih iz vseh delov naše države bo letošnji pridelek koruze prekosil vse prejšnje. Računa se, da bo cel skupni pridelek znašal 20 do 25 meterskih stotov na joh. in bo potemtakem obilni pridelek ko-

ruze nadomestil slabše rezultate pšenice žetve. Tuje države, v prvi vrsti Avstrija, Češkoslovaška in Italija se že interesirajo za našo koruzo, ki je v tem letu zelo dobre kakovosti.

Izgledi za tobačni pridelek v Macedoniji. Klimatični pogoji so bili v tekočem letu za tobačne kulture, kar se tiče kvaliteta pridelka, zelo dobri, medtem ko niso se mogle rastline zbog velike suše popolnoma razviti in bo, kar se tiče kvantite, pridelek v tekočem letu mnogo manjši napram kvantiteti, pridelani

Francosi o bogastvu naše države. Iz Strasbourga javljajo, da se je te dni vrnila francoska misija, odrejena od alžaskega odbora za študije in informacije, s svojega potovanja po balkanskih državah. Narodni poslanec in načelnik Strasbourga Jacques Peirottes, ki je bil v tej misiji, je izjavil, da je povsod konstatiral, da je v naši državi mnogo prirodnega bogastva in surovin za eksploatacijo. V Srbiji premog, na Hrvaškem les, v Rumuniji petrolej, sol, premog, itd. Manjka pa tem državam za redno eksploatacijo potrebne kapitala. Opozoriti je treba na ekonomsko premoč Nemčije v teh državah, ki obstoja še izza pred vojne. V Turčiji misija ni bila sprejeta posebno pristržno, vendar korektno.

V železniških vagonih se začne kuriti. Generalna direkcija državnih železnic naznanja da se bo v osebnih vlakih izza 15. t. m. kurilo.

Pristojbine za vizume pri jugoslovanskih konzulatih v inozemstvu. Kakor poročajo iz Beograda, je finančno ministrstvo izdalo novo naredbo, ki urejuje pristojbine za potne vizume pri jugoslovanskih konzulatih v inozemstvu. Nanovo se določa, da sprejme jugoslovanski konzulat v Varšavi pristojbine za vizum v bodoče v zlatih po borznem tečaju. To bo veljalo tudi za vse druge države, ki imajo slabjšo valuto, kakor je jugoslovanska in v kateri ni mogoče dobiti dinarjev.

† Anatole France. — Dne 12. t. m. ob 23.26 je umrl Anatole France. Vsi francoski časopisi posvečajo smrti slavnega umetnika dolge članke. »Echo de Paris« pravi, da bodo v civiliziranih državah vsi oni, ki ljubijo lepoto, občutili globoko žalost, ko jih dohiti vest o Anatolovi smrti. List »Oeuvre« piše, da je Anatole France služil z vsem srcem stvari miru in da bo njegovo ime ostalo združeno z imenom Jauresa. Kakor francoski posveča tudi ves inozemski tisk dolge članke pokojniku, s katerega smrtjo je utrpel ves kulturni svet težko izgubo.

Zapiranje obratov inozemcev v Vojvodini. Kakor poroča zagrebška »Riječ«, je po naredbi ministra notranjih del policija zaprla v Vrhu tamkajšnje trgovske obrate in enaka podjetja vsem tujim državljanom, ki niso optirali za našo državo. To so povečini ljudje, ki so vsepovsod tožili proti oblasti, državi in kralju. Niso se zaprli obrati samo onim tujcem, kateri so se leta 1921 prijavili za vojno službo.

Knjigovodski tečaj za svoje članstvo priredi Slov. trg. društvo »Merkur« v Ljubljani, če se oglasi dovolj interesentov. Prijave sprejema do najkasneje 20. oktobra 1924 vsak dan od 6. do 7. ure zvečer (ob sobotah od 12. do 1. ure popoldne) društvena pisarna v Gradišču 17/I.

Švicarsko zvezno posojilo. V zadnjem času razpisano švicarsko zvezno posojilo po 80 milijonov je doseglo izvanreden uspeh, ker se je javilo toliko interesentov, da jim bo mogoče odkazati le polovico podpisane vsote.

Mednarodno posojilo Nemčiji. Po brzojavnih vesteh je zasigurano mednarodno posojilo, ki ga ima dobiti Nemčija. Posojilo znaša 40 milijonov funtov ali 800 milijonov zlatih mark. Amerika prevzame polovico posojila, Anglija eno četrtino, ostanek (¼) pa se razdeli na Francijo, Italijo, Belgijo, Švico, Holandsko in Švedsko. Nominalno obrestovanje znaša 7%, efektno pa 8%. Nemčija je morala zastaviti najdragocenejše davke in carinske dohodke. Formalno posojilo ne bo služilo za plačilo reparacij. Te se imajo začeti plačevati šele po dveh letih.

Stroški za preživljanje v Nemčiji. Povprečni stroški za preživljanje v Nemčiji (prehrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava in obleka) za rodbino, obstoječo iz petih oseb, so znašali v l. 1924 v januarju 1100, v februarju 1040, v marcu

1070, v aprilu 1120, v maju 1150, v juniju 1120, v juliju 1160, v avgustu 1140 in v septembru 1160 milijard.

Podražanje kruha na Poljskem. — V Varšavi in večini ostalih poljskih mest je v zadnjem času poskočila cena za pet grošev (80 par) pri kilogramu. Široke ljudske plasti so radi tega zelo vznemirjene, ker smatrajo skakanje krušnih cen za simptom težke ekonomske krize, v kateri se nahaja Poljska in katera se bo brezdvomno poostрила preko zime.

Tujski promet v Italiji. Po statističnih podatkih o tujskem prometu leta 1923, kaže, da ta promet izredno narašča. V predvojni dobi je znašalo število tujcev na leto okrog pol milijona, lani pa celih 750.000. V letošnjem letu utegne presežati en milijon. V Rimu in Milanu se čuti veliko pomanjkanje hotelov.

Angleški proračun pasiven. Po objavljeni uradni statistiki, je angleški državni proračun za prvo polletje 1924 pasiven za 1 milijardo funtov.

Ljubljanska borza.

15. oktobra 1924.

Les: Drogovi od 4—8 m dolžine, od 5 cm debeline na drobnem koncu, fco naklad. post., na tek. meter bl. —75; hlodi smrekovi (do 10% jelovi), 4 m od 30 cm naprej, fco naklad. post. bl. 325; deske I., II., III., fco meja bl. 690; remeljni 8/8, 4 m dolž., I., II., fco meja den. 780; trami monte 3/4, 4/5, 5/6, fco meja, 1 vag. den. 405, bl. 410, zaklj. 405; bukova drva la eksportna, fco naklad. post. den. 29; oglje la, vilano, fco meja den. 114.50; bousl hrastovi, fco naklad. postaja bl. 1250.

Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana den. 380; pšenica baška, par. Ljubljana, 75/76 bl. 425; korusa baška, par. Ljubljana bl. 330; oves baški, par. Ljubljana bl. 315; laneno

seme, par. Ljubljana den. 685; pšenična moka domača, sortir., bas. 0, fco Ljubljana bl. 615; fižol ribničan, orig., fco Ljubljana den. 465; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana den. 425; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana den. 350; fižol ružavi, orig., fco Ljubljana den. 350; jabolka za prešanje, fco naklad. postaja den. 60.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 62; celjska pos. d. d. den. 210; Ljublj. kred. banka den. 225, bl. 233; Merkant. banka den. 123, bl. 130; Prva hr. šted. den. 918; Slav. banka d. d. bl. 98; Stroj. tov. in liv. den. 130, bl. 150; Trb. prem. družba den. 360, bl. 380; Zdr. pap. Vevče bl. 120; 4 1/2% zast. listi Kranj. dež. banke bl. 17.50; 4 1/2% kom. zadolžn. Kranj. dež. banke bl. 88.

Tržna poročila.

Tržišče moka in žita. Kakor na svetovnih tržiščih, je tudi pri nas tendenca čvrsta. Povpraševanje inozemstva, zlasti Avstrije, je živahno. Posebno se išče pšenica, ki se plačuje po 370—375 na postajah Bačke. Zelo živahno kupčijo ima korusa, posebno suha roba, ki se plačuje po 115—120, ne da bi se zadostilo naročilom. Fižol se izvažja največ v Italijo. Manj zadovoljiva je trgovina ječmena, ker so pivovarne svoje potrebe že krile. Letina ovsa je letos v kvaliteti nekaj slabša. Moka gre največ v Avstrijo in Čehoslovaško. Cene moki skačejo med 5.40—5.60 za nularico, franko postaja. Trgovina v državi ni posebno zadovoljiva, ker je veliko zalog še od lanskega leta. Opaža se, da je izvoz moka in žita odvisen precej od stanja dinarja. Na dunajskem trgu so stale jugoslovanske ponudbe v pretečenem tednu nad svetovno pariteto. Mlini pa so zaposleni dokaj zadovoljivo.

Ljubljanski živinski sejem (15. t. m.). Dogon: 170 konj, 66 volov, 85 krav, 4 teleta in 105 prašičev. Povprečne cene za kg žive teže: voli I. 13.50, II. 12.50, III. 11, krave debele do 12.50, klobasariče 8 do 9, teleta 17 do 18 Din. Prasci 6 do 10 tedenski, od 250 Din dalje za komad. Par dobrih konj 16.000 Din, Cene so padajoče. Kupčija je bila srednja.

Tržne cene za meso v Celju (1. okt.). Govedina: v mesnicah I. 25, II. 24; na trgu I. 25, II. 23. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 25—30, II. 25. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 35, II. 33; slanina I. 37—38, II. 34, na debelo 34; mast 41; ameriška mast 34; šunka 45; prekajeno meso I. 45, II. 40. Klobase: krakovske 50; debrecinske 50; hrenovke 40; sveže kranjske 50; suhe kranjske 60 Din.

Cena perutnini v Celju (1. oktobra). 1 piščanec majhen 20—25, večji 25—30, 1 kokoš 40—50 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir na trgu v Celju (dne 1. oktobra). 1 liter mleka 3.50 do 4, 1 kg surovega masla 56, 1 kg čajnega masla 72 do 88, 1 kg masla 48, 1 kg bohinskega sira 54 do 60, 1 kg sirčka 14 do 18, eno jajce 2 Din.

Zagrebski tedenski sejem (15. t. m.). Sejem je bil slab. Cene za kg žive teže voli, domači, II. 12.50 do 14, III. 10 do 11, bosanski I. 12 do 13, II. 10 do 11, III. 8 do 10, krave domače I. 12 do 13, II. 11 do 11.50, III. 7.50 do 8.50, bosanske II. 10 do 11, III. 8 do 9, teleta I. 20.50 do 21.50, II. 18 do 19, svinje domače, nepitane 18 do 21, prasci do 1 leta 17 do 22, svinje, sremške, pitane 25 do 25.75 Din. Konji, komad 5000 do 8500 Din. Krma: detelja 125 do 150, otava 75 do 125, seno I. 100 do 137, II. 75 do 100, slama za krmo 125 do 150, za steljo 88 do 100 Din za 100 kg.

Cene za les v Slavoniji. — V Slavoniji so bile zadnje dni nastopne cene: hrastovi hlodi I. 1600—2000, II. 800—1200; hrastovina za furnirje 2300—3500; fina hrastovina 3200—4200; na zrcalni rez 4000—5000; deske do 5 cm obrezane 2200—2800; grede 3000—3500; francoske dožice 1000 kom. 1500—2200; štafli 2000 do 2300; bukovi hlodi I. 300—400; frizi 750—900; javorjevi hlodi I. 700—800; jesenovi hlodi I. 700—900; brestovi hlodi I. 500—650; mehko tesano blago 350 do 500; brzjavni drogi, hrastovi, 40—50, jelovi 50—80; železniški pragi, hrastovi, 40—80, bukovi 30—50; drva za kurjavo, bukova I. 2700—3000, II. 2200 do 2400, mešana 2300—2500 Din.

Tržaški trg (Dne 13. t. m., oddaja na debelo za 100 kg). Česen 220—230 lir, rdeča pesa 40—50, korenje 30—40, kisl

zelje 170—180, karfijol 100—140, čebula 50—85, fižol v stročju 70—200, fižol 60 do 100, fige 45—800, solata 50—200, limone 10—12.40, melancane 50—70, jabolka 30—120, orehi 250—260, paprika 90—180, krompir 30—60, bruske 100 do 200, breskve 350—400, grah 180—260, paradižniki 30—100, kostanj 80—150, radič 40—320, špinača 60—160, grozdje 100 do 260, buče 100—180, repa 20—25 lir.

Dunajska borza za kmetijske produkte (14. t. m.). Tendence mirna. Cene nekoliko oslabele. Notirajo za 1 kg vključno blagovnoprometni davek v aK: pšenica, domača 4200—4300, madžarska s Po-tisja 4500—4650, jugoslovanska 4450 do 4550; rž, domača 4250—4300, madžarska 4350—4400; ječmen, pivovarski, poljski 5500—6200, domači 5300—6100, slovaški 5600—6200, krmilni 3800—4000; turščica 3480 do 3550; oves, domači 3600 do 3700, madžarski 3600 do 3700, jugoslovanski 3550—3650, rumunski 3550—3600 aK.

Dunajski živinski sejem (13. oktobra). Dogon 3436 glav; od tega 1078 domačih, 809 iz Madžarske, 98 iz Češkoslovaške, 686 iz Jugoslavije, 620 iz Rumunije, 145 iz Nemčije. Pri mirnem prometu so padle cene volov za 500—1000 aK, srednjim in slabšim kakovostim pa še za več. Biki pa so se podražili za 500 aK pri kilogr. žive teže. Krave so ostale nespremenjene. Notirali so za kilogr. žive teže v tisočih aK: voli 12.5—19 (izjemoma do 25), biki 14 do 18.5, krave 12.5—17, slaba živina 8 do 12.5.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje dobave: dne 12. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave stekla za okna ter glede dobave steklenega papirja, smirkovega platna, oglja, razne žice, vijakov, raznih kovin, razne pločevine, svinčenih plumb, žičnikov itd. — Dne 13. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave raznega telegrafskega materiala. (Št. 10.221).

Predmeti oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 8

trgovina s hišnimi potrebščinami
emailirano, pločevinasto in uliče
posodo, porcelanasto, kameni-
nasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Važno za trgovce!

Izšla je

Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši
slovenski kmetijski koledar,
ki je še danes najbolj vpo-
števan in zahtevan od vsake
slovenske rodbine.

Stane v nadrobni prodaji
Din 5.—.

Trgovci dobe popust tako, da
je čeden zaslužek zasiguran.

Naroči se pri:

J. Blasnika nasled.

tiskarna in litografski umet-
niški zavod

v Ljubljani, Breg št. 12

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

Specerjsko
blago

raznovrstno žganje
moko

in deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo
in mlin da dišave s elek-
tričnim obratom.

Centki na razpolago.

TISKARNA

„MERKUR“

Trg.-ind. d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica
št. 13

Tiska časopise, poset-
nice, knjige, brošure,
letake, cenike, pravila,
lepake, vse trgovske
in uradne tiskovine itd.
v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Računa pri pošl. ček. savezu
št. 13.108

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl.

VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

izdeluje najboljše

likerje,

rum,

konjak,

slivovko,

brinovec,

tropinovec.

Kupuje sadje za žganjekuho.

Telefon Interurban št. 71.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovci, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava stelovodov. — Kopališke in
klozalne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med
vsake velikosti, kakor tudi po-
sod (škale) za konzerve.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
negavice, potrebščine za
čevljarje, sedlarje, rinčice,
pedloge (balgier), potreb-
ščine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanec, vesenino,
svilo, tehtnice decimalne
in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

KOLEDARJE 1925

sprejema v delo
in izvršuje točno
tiskarna „Merkur“
Ljubljana, Simon
Gregorčičeva ulica